

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Yttrande
2024-03-20

Vårt diarienummer
RR 2023–314

Ert diarienummer
Fi2023/03200

Finansdepartementet

Yttrande över promemorian Flexiblare regler för utbetalning från pensionsförsäkring och pensionssparkonto

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Motivering

Det framgår av remissen att sparande till pension, i vissa avseenden, är skattemässigt gynnat och därför finns det särskilda krav uppställda för att säkerställa pensioneringssyftet. Ett sådant krav är den så kallade femårsregeln som innebär att kapitalet i en pensionsförsäkring eller på ett pensionssparkonto, som ska betalas ut när den försäkrade har uppnått en viss ålder, inte får betalas ut under en kortare tid än fem år. Pensionen ska under de första fem åren betalas ut med samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande belopp. Femårsregeln har tolkats så att det inte går att avbryta pensionsutbetalningarna under de första fem åren efter att pensionen har börjat betalas ut.

Det uppges att femårsregeln föreslås kompletteras med bestämmelser som anger hur kommande utbetalningar ska göras om den försäkrade gör ett sådant uppehåll. Ändringar föreslås i lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) 58 kap. 11 och 25 §§. Genom tilläggen blir det tydligt att femårsregeln inte hindrar att den försäkrade gör uppehåll i pensionsutbetalningen eller ändrar utbetalningstiden under de första fem åren. Om uppehåll görs i en påbörjad utbetalning under de första fem åren ska utbetalningstiden förlängas med den tid som uppehållet varar. När utbetalningen fortsätter efter uppehållet ska den göras med samma eller stigande belopp jämfört med den sista utbetalningen före uppehållet. Om utbetalningstiden ändras under de första fem åren ska kommande utbetalningar, under den tid som kvarstår av femårsperioden, göras med samma belopp som den första utbetalningen efter ändringen eller med stigande belopp. Utbetalningstiden får inte ändras så att den sammanlagt blir kortare än fem år.

Det uppges vidare att med hänsyn till samhällsutvecklingen och i syfte att öka möjligheterna att växla mellan arbetsliv och pension bör villkoren för utbetalning av ålderspension justeras så att de bättre återspeglar dagens behov av en mindre rigid och mer individanpassad pensionering.

Det uppges i remissen att Pensionsgruppen, i vilken företrädare för samtliga riksdagspartier ingår, har ställt sig bakom målsättningen om ett mer flexibelt uttag av tjänstepension. Det är därför angeläget att de nya bestämmelserna om flexiblare pensionsutbetalningar träder i kraft

så snart som möjligt. Det är emellertid också viktigt att berörda parter – bland annat försäkringsföretagen, försäkringstagarna, arbetsmarknadens parter och Skatteverket – ges en rimlig tid att anpassa sig till de nya bestämmelserna. Det beskrivs att ändringarna bland annat kan medföra behov av uppdateringar och ändringar i livförsäkringsföretagens försäkringssystem så att de föreslagna regeländringarna praktiskt kan hanteras. Bedömningen är att tillräcklig tid ges för nödvändiga ändringar om reglerna träder i kraft den 1 januari 2025.

Det uppges att eftersom möjligheten att göra uppehåll och justera storleken på utbetalningen redan finns i det allmänna pensionssystemet ökar möjligheten att helt eller delvis återgå till arbetslivet med förslaget. Sammantaget beskrivs att förslaget bedöms förbättra förutsättningarna för ett längre arbetsliv och det bör därmed ha positiva effekter för sysselsättningen. En försiktig bedömning är att effekten på sysselsättningen är liten. Osäkerheten är mycket stor i fråga om både storleken och tidsperspektivet på effekten.

Det anges att för arbetsgivare, inklusive kommuner och regioner, bedöms ett flexiblare uttag av pension kunna underlätta kompetensförsörjningen eftersom möjligheten att anställa personer som valt att gå i pension bedöms öka som följd av promemorians förslag. Det uppges att förslaget inte är utformat som nya kvalitativa krav på pensionsförsäkring. Femårsregeln gäller även framgent. Det är därmed klarlagt att femårsregeln inte är ett hinder för ökad flexibilitet i utbetalningarna. Det är därefter upp till arbetsmarknadens parter och livförsäkringsföretagen att möjliggöra den ökade flexibiliteten i praktiken. Det är inte tvingande med ökad flexibilitet utan det är frivilligt att ta in sådana villkor i försäkringsavtalen. Av den anledningen bedöms inte förslaget få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Bestämmelserna i 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning anses därmed inte vara relevanta. Trots att reglerna inte är tvingande kan möjligheten till flexiblare utbetalning av pension medföra högre kostnader för livförsäkringsföretagen när det gäller systemanpassningar av utbetalningssystem, ökad handläggning och löpande administration. Storleken på kostnaderna är mycket svårbedömd, men det uppges att den sannolikt är liten. Sådana kostnader kan, helt eller delvis, komma att övervältras på arbetsgivarna i form av högre försäkringspremier eller på försäkringstagarna i form av högre förvaltningsavgifter.

Sammantagen bedömning

Förslaget innebär ett förtydligande av femårsregeln som följer samhällsutvecklingen och möjliggör flexiblare pensionsutbetalningar.

Regelrådet konstaterar att de flesta delar av konsekvensutredningen är väl redovisade. Däremot saknas det helt beskrivning av särskild hänsyn till de minsta företagen. Berörda företag kan i pensionsfrågan anses beröra hela arbetsmarknaden. Branschen är pensionsförsäkringsbranschen och det saknas redovisning av antal berörda företag samt storleken på företag. Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet redovisas godtagbart men Regelrådet anser att kvalitén hade kunnat höjas med exempel på kostnadseffekten för pensionsförsäkringsföretagen. Regelrådet konstaterar att förslagsställaren å ena sidan uppger att förslaget inte bedöms få effekter av betydelse för företag och anser därmed att 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte är relevanta. Regelrådet konstaterar en tvetydighet eftersom det å andra sidan uppges att trots att förslaget inte är tvingande, kan flexibiliteten ställa högre krav på system vilket kan öka administrations- och förvaltningskostnad. Förslagsställaren uppger att kostnadseffekten mest sannolikt är liten. Och troligtvis kommer läggas över på arbetsgivarna

eller försäkringstagarna. Såvitt Regelrådet förstår förslaget, bedöms det inte få effekter av betydelse för företag. Därmed kan Regelrådet ha överseende med odetaljerade delasppekter. Förslaget innebär en fördel för pensionärer, vilka kan ses som en förlängning av anställda på alla företag på arbetsmarknaden. Det är fördelaktigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att individer som vill och kan yrkesarbeta ges möjligheten att göra det.

Regelrådet vill också notera att om en förslagsställare finner att det finns tydliga och välgrundade skäl att bedöma att ett förslag inte kan få effekter av betydelse för företag så är det heller inte nödvändigt att remittera det till Regelrådet.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 20 mars 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Josefina Brzezinska.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Josefina Brzezinska
Föredragande